

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนใน
สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING LEARNER QUALITY IN SCHOOLS IN THE SCHOOL GROUP
NETWORK 5 AND 6 UNDER UBON RATCHATHANI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ณิชนันต์ ทองเหลือ¹, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม², ชาริ มณีศรี³

Nicanan Thonglua¹, Charoenwit Sompongtham², Chari Maneesri³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻³Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: nitchakarn1438@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 140 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี มอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* Received 29 September 2025; Revised 17 October 2025; Accepted 22 October 2025

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.24 สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ได้ร้อยละ 6 มีสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $\hat{Y} = 3.40 + 0.23 (X_4)$, $\hat{Z} = 0.24Z_{x4}$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, คุณภาพของผู้เรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to (1) study the instructional leadership of school administrators, (2) study the level of learner quality in schools, and (3) study the instructional leadership of school administrators affecting learner quality in the school group network 5 and 6 under Ubon Ratchathani primary educational service area office 3. This research was quantitative. The research sample consisted of teachers from the school group network, specifically those in 5th and 6th grade, under the Ubon Ratchathani primary educational service area office 3, comprising 140 participants. The samples were obtained through Krejcie and Morgan's sample size determination table. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.96. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The results of the research found (1) the level of the instructional leadership of school administrators in the school group network 5 and 6 under Ubon Ratchathani primary educational service area office 3 was overall at a high level, (2) the level of learner quality in the school group network 5 and 6 under Ubon Ratchathani primary educational service area office 3 was overall at a high level, and (3) the instructional leadership of school administrators in the aspect of monitoring student development had a statistically significant effect on learner quality in the school group network 5 and 6 under Ubon Ratchathani primary educational service area office three at the 0.01 level of significance, the multiple correlation coefficient was 0.24, which was able to predict 6% of the variance in learner quality. The prediction equations in terms of raw scores and standardized regression are as follows: $\hat{Y} = 3.40 + 0.23 (X_4)$, $\hat{Z} = 0.24Z_{x4}$

Keywords: Instructional Leadership, Learner Quality, School Administration

บทนำ

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่ต้องมีคุณภาพ ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4, 2562) การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นงานหนึ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ความสามารถ และ ประสิทธิภาพของผู้บริหาร (สันติ บุญภิรมย์, 2553) ด้วยผู้บริหารมีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ ดูแลและควบคุมบุคลากรขององค์กรในการปฏิบัติงานต่าง ๆ (บุษยมาส ผาดี, 2563) และเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อต่อคุณภาพการสอนของครู มีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จที่สูงของผู้เรียนและมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพของการดำเนินงานสถานศึกษา (Chell, 1995) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร และเป็นฟันเฟืองตัวแรกที่นำพาสถานศึกษาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่คุณภาพและได้มาตรฐาน เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการพลั้งที่สามารถส่งแรงกระทำได้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคนและระบบองค์กรไปสู่เป้าหมาย (Edmonds, 1979)

ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้แนะ หรือโน้มน้าวใจข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและสานสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นมีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาครู และการส่งเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ (สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, 2553; อัจฉรา นิยมภา, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่คุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อบ่มบ่มไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและมีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับสูง ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพนำพาผู้เรียนไปสู่

เป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ทั้งนี้จากงานวิจัยของมูลนิธิ The Asia Foundation ที่ได้ทำการศึกษาความท้าทายสู่คุณภาพการศึกษาของประเทศไทย โดยสำรวจกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งจากผลการศึกษายืนยันชัดเจนว่า “ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยังขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ชัดเจน” และการขาดความเป็นผู้นำวิชาการนั้น พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีหลักการ มีแนวคิด แต่ขาดความเข้าใจในเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (มติชนออนไลน์, 2564)

กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 เป็นโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ซึ่งจากการประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2562 ภายใต้อัตลักษณ์ 3 มาตรฐาน พบว่า 1. ด้านคุณภาพผู้เรียน ควรส่งเสริมและพัฒนาการคิด อย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ พัฒนาความรู้ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ ให้มีผลการประเมินในระดับดี ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ควรพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนาผู้เรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อกำกับดูแลและขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมทั้งสามารถจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการศึกษา และ 3. ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรพัฒนา ส่งเสริมพัฒนาอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างบรรยากาศความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนที่มีความหลากหลายที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2566)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ต้นสังกัดเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาเสริมสร้างภาวะความเป็นผู้นำเชิงวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้มีสมรรถนะในการจัดการบริหารสถานศึกษาไปสู่คุณภาพและมาตรฐาน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถและพฤติกรรมในการนำและบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ โดยครอบคลุมการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ การจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้การสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและยกระดับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดย Krug (1992) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำคือความสามารถในการมีอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งถือว่าครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอน ทั้งนี้ภาวะผู้นำเชิงวิชาการในยุคใหม่ไม่ใช่แค่ "ตำแหน่ง" แต่คือ บทบาทเชิงรุกที่เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ นโยบาย และการปฏิบัติเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และปลูกศรัทธาของทั้งครูและนักเรียนให้ก้าวข้ามขีดจำกัดเดิม ๆ ไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

คุณภาพของผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนคือผลลัพธ์ปลายทางที่สะท้อนถึงความสำเร็จของกระบวนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมที่พัฒนาผ่านการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและจากประสบการณ์ชีวิต ผู้นำทางการศึกษาและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันสร้าง “ผู้เรียนคุณภาพ” ที่พร้อมเผชิญโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นเป้าหมายในการจัด

การศึกษาคุณภาพผู้เรียนจากมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้คุณภาพของผู้เรียนถือเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จของกระบวนการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยสะท้อนผ่านความสามารถ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งในห้องเรียนและจากกิจกรรมชีวิตจริง การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพจึงต้องอาศัยทั้งหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาประเด็น 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ของ Krug (1992) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจทางวิชาการ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอน และ 2. ระดับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานภายใต้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 220 คน (BIGDATA สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้ ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ส่วนที่ 2 สอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 3 สอบถามคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale)

2. ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามการวิจัยจากแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียน จากนั้นทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity)

โดยทำการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 64 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และปรับปรุงตามคำแนะนำ นำแบบสอบถามทำการทดลองใช้ จำนวน 30 ชุด เพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่น พบว่า การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของคำถาม อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.98 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยราชธานี โดยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อบันทึกข้อมูล

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่าง เดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน พ.ศ.2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้สถิติค่าร้อยละ อธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา โดย การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจทางวิชาการ	4.05	0.18	มาก
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน	4.36	0.57	มาก
3. ด้านการนิเทศการสอน	3.94	0.19	มาก
4. ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน	4.30	0.53	มาก
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอน	4.15	0.36	มาก
รวม	4.16	0.21	มาก

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดการหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.30$) ลำดับถัดมาคือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.05$) และด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

2. คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.36	0.52	มาก
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	4.38	0.50	มาก
รวม	4.37	0.50	มาก

คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายด้าน คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.38$) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X} = 4.36$)

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	B	SE _b	β	t	p
ด้านการกำกับติดตามผลการ พัฒนานักเรียน (X_4)	0.23	0.08	0.24	2.89**	<0.01**
R = 0.24 R ² = 0.06 SE = 0.49 a = 3.40 Adjusted R ² = 0.50 F = 8.38					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียนส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.24 สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 6 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 3.40 + 0.23 (X_4)$ และ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.24Z_{x4}$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการส่งเสริมนโยบายที่ชัดเจน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีการขับเคลื่อนนโยบายทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเน้นย้ำบทบาทของผู้บริหารในฐานะ "ผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้" ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมุ่งเน้นเป้าหมายทางวิชาการเป็นหลัก ซึ่งส่งเสริมให้ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูงในทุกมิติ ผู้บริหารมีประสบการณ์ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการทำงานเชิงวิชาการ ซึ่งเป็นจุดเด่นสำคัญที่สะท้อนภาวะผู้นำที่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุกัญญา เทพินทร์ (2566) ที่ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เพราะโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มุ่งพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด จึงมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน สอดคล้องกับ สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563) ที่ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจไว้อย่างชัดเจน การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู มีการปรับปรุงพัฒนาระบบการประกันคุณภาพโรงเรียน สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

2. คุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลมาจากการทำงานอย่างบูรณาการของหลายปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งของผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน การพัฒนาครู การมีระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง จึงอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนี้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งล้วนเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับ ชัยมงคล บุญชัย และ จารุวรรณ เขียวน้ำขุม (2564) ที่ศึกษาพบว่า คุณภาพผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บึงกาฬ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ มัลลิกา ทาทราย (2566) ที่ศึกษาพบว่า คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.24 สามารถพยากรณ์คุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 6 เนื่องจากการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียนของผู้บริหารเป็นปัจจัยเชิงระบบที่ทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ สนับสนุนการพัฒนาครู และสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ Hallinger (2011) กล่าวว่า การกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียนถือเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยสะท้อนประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพราะการติดตามอย่างเป็นระบบจะทำให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง และช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างตรงจุด สอดคล้องกับ Robinson, Lloyd & Rowe (2008) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เช่น การสังเกตชั้นเรียน การวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ การประชุมวิเคราะห์ผลการเรียน การสะท้อนผลจากครูผู้สอน จะทำให้สามารถใช้ข้อมูลในการกำหนดมาตรการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 5 และ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการกำกับติดตามผลการพัฒนานักเรียนของผู้บริหาร มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนได้ร้อยละ 6 ซึ่งผลการวิจัยสะท้อนให้ทราบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลหรือส่งผลต่อ

คุณภาพของผู้เรียนน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ควรจัดทำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านหลักสูตรและการสอน ถอดบทเรียนจากโรงเรียนที่โดดเด่น และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารผ่าน PLC เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา 1.2 ควรยกระดับการนิเทศการสอนจากแบบควบคุมสู่แบบพัฒนา เช่น การพัฒนาเครื่องมือสะท้อนคิด ระบบติดตามผล และส่งเสริมครูผู้นิเทศภายใน 1.3 บูรณาการระบบข้อมูลในการกำกับติดตามผลการเรียนรู้ โดยนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลหรือระบบประเมินสมรรถนะผู้เรียนรายบุคคล และใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ร่วมกับครูในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และปรับแผนการสอน 1.4 ผู้บริหารควรกำกับติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ใช้ข้อมูลปรับปรุงการบริหาร วางแผนรายบุคคล และร่วมมือกับครู-ผู้ปกครอง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะของนักเรียน พร้อมพัฒนาความเป็นมืออาชีพด้านวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากประเด็นที่ได้ค้นพบจากการดำเนินการศึกษามีประเด็นที่ควรทำการศึกษาครั้งต่อไปคือ 2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครู ความร่วมมือของผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพรวมของระบบนิเวศทางการศึกษาที่ส่งผลต่อผู้เรียนแบบองค์รวม และ 2.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการศึกษาโครงการหรือกิจกรรมเฉพาะที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น โครงการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โครงการปลูกฝังคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากนั้นวัดผลก่อน-หลัง เพื่อประเมินประสิทธิผลของกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชัยมงคล บุญชัย และจรรววรรณ เขียวน้ำชุม. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(38), 208 – 223.
- บุษยมาส ผาดี. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 1-5 (26 เมษายน 2562).
- มติชนออนไลน์. (2564). ผลวิจัยพบผอ.ขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2567 จาก https://www.matichon.co.th/education/news_2586691.
- มัลลิกา ทาทราย. (2566). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด

- สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอสพีเอ็นการพิมพ์.
- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). นวัตกรรมการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท บิ๊ก พอยท์ จำกัด.
- สุกัญญา เทพินทร์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566 – 2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2567 จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- อัจฉรา นิยมภา. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการ ศักยภาพผู้บริหารยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วิสตาอินเตอร์ปรีน.
- BIGDATA สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2567). สพป.อบ.3. กลุ่ม/ศูนย์/เครือข่าย. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2567 จาก <http://101.51.2.178/BigData.Ubon3/tableSchoolmis.php?op=2.1&year=2568-1&look=Group&groupCode=6>.

- Chell, J. (1995). Introducing principal to the role of instructional leadership: Summary of master's project. 27 September 2025 From <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED391222.pdf>.
- Edmonds, R. (1979). Effective schools for the urban poor. *Educational Leadership*, 37, 15-24.
- Hallinger, P. (2011). *Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research*. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125–142.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Krug, S. E. (1992). Instructional Leadership: A Constructivist Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(1), 430-443.
- Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A. & Rowe, K. J. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635–674.